

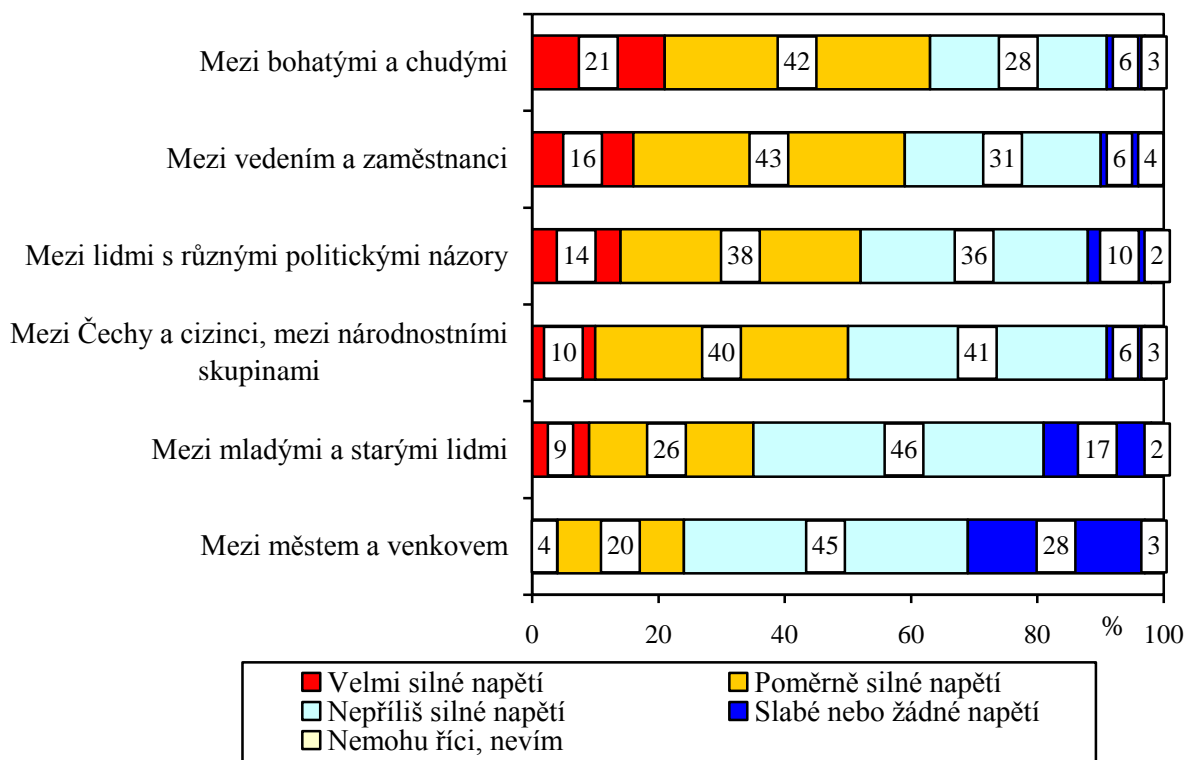
TÉMĚŘ DVĚ TŘETINY OBČANŮ SE DOMNÍVAJÍ, ŽE U NÁS PANUJE SILNÉ NAPĚTÍ MEZI BOHATÝMI A CHUDÝMI.

Napětí mezi bohatými a chudými označuje jako velmi nebo poměrně silné 63 % občanů, 59 % registruje silné napětí mezi vedeními podniků a zaměstnanci. Zhruba polovina občanů vypovídá o silném napětí mezi lidmi s různými politickými názory, téměř stejný podíl hovoří o silném napětí mezi etnickou majoritou a minoritami (52 % resp. 50 %). Méně často lidé registrují silné napětí mezi mladými a starými lidmi (35 %) a zejména mezi městem a venkovem (24 %). Celkově vnímají silné napětí častěji občané orientovaní politicky doleva.

Citované výsledky pocházejí z výzkumu STEM provedeného na reprezentativním souboru obyvatel České republiky starších 18 let, který se uskutečnil ve dnech 2.-9. 4. 2013. Respondenti byli vybíráni metodou kvótního výběru. Na otázky odpovídal soubor 1009 respondentů.

Existence rozporů a napětí mezi sociálními skupinami neodmyslitelně patří k lidským společnostem a je předpokladem jejich vývoje. V některých obdobích a situacích se tyto rozpory a napětí mohou vyostřovat a ústít v konflikty. Poslední léta, poznamenaná globální finanční a ekonomickou krizí a finančními problémy řady států, znamenají zatěžkávací zkoušku sociální soudržnosti. Společnost STEM proto sleduje, jak občané ČR nahlízejí na existenci napětí mezi sociálními skupinami u nás.

"Ve všech zemích existují určité rozpory a napětí mezi různými sociálními skupinami. Jaká je podle Vašeho názoru situace u nás?"

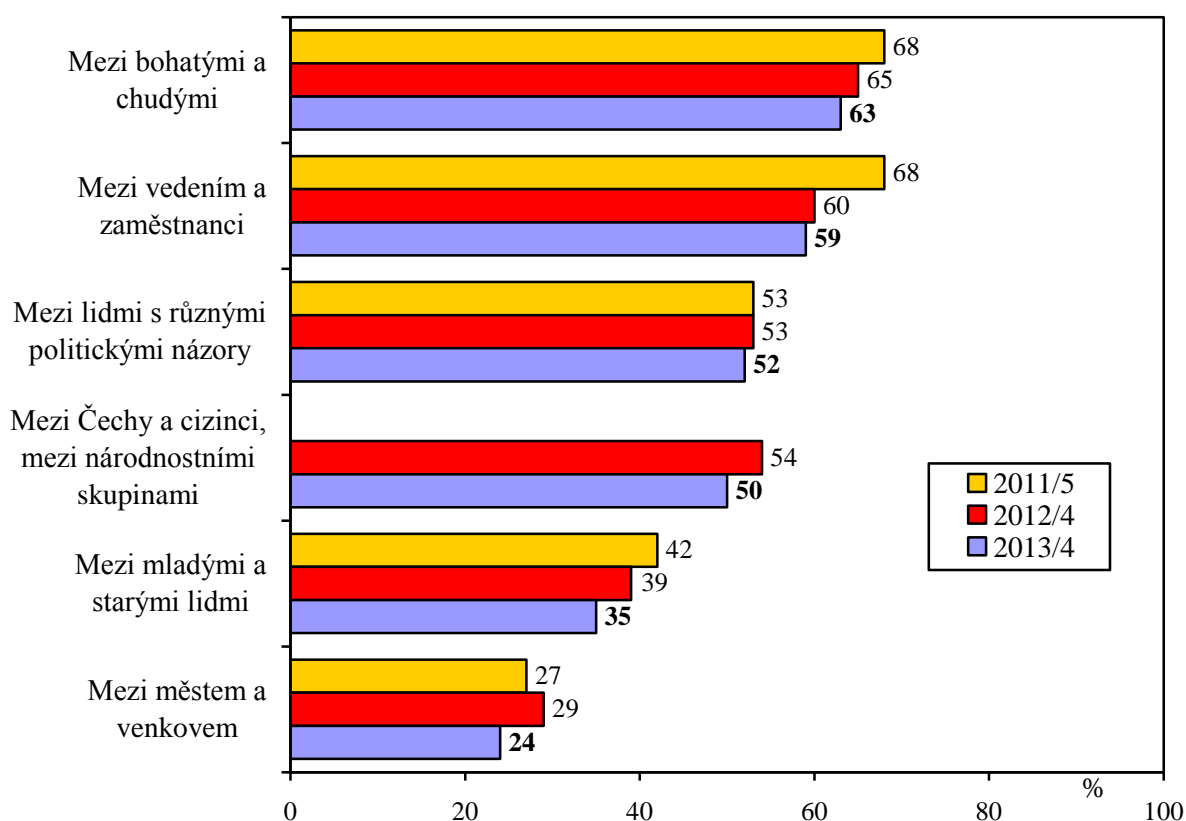

Pramen: STEM, Trendy 4/2013, 1009 respondentů starších 18 let

Z výsledků uvedených v předchozím grafu vyplývá, že nejčastěji lidé vnímají napětí v socioekonomické a socioprofesionální sféře – jednak mezi bohatými a chudými, jednak mezi vedeními podniků a organizací a zaměstnanci. V obou těchto oblastech označily zhruba tři pětiny respondentů (63 % resp. 59 %) napětí za velmi nebo poměrně silné. Zhruba polovina registruje silné napětí mezi lidmi s různými politickými názory nebo mezi národnostními skupinami (52 % resp. 50 %). Relativně méně často občané vnímají silné napětí mezi mladými a starými lidmi (35 %) a nejméně často – z nabízených možností – mezi městem a venkovem (24 %).

Za poslední rok se názory občanů na rozpory a napětí mezi skupinami výrazně nezměnily. Celkově data vypovídají o mírném uvolňování napětí mezi jednotlivými skupinami. Nejvýrazněji se to v uplynulém roce týká napětí mezi městem a venkovem, mezi mladými a starými lidmi a rovněž mezi Čechy a cizinci.

"Ve všech zemích existují určité rozpory a napětí mezi různými sociálními skupinami. Jaká je podle Vašeho názoru situace u nás?"
(součty odpovědí "Velmi silné napětí"+"Poměrně silné napětí" v %)

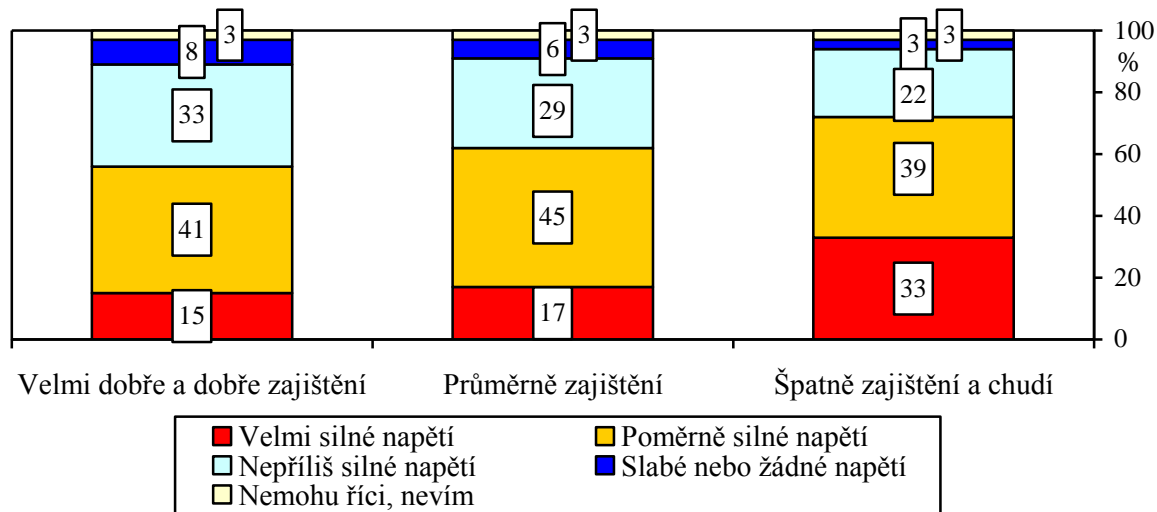
Pramen: STEM, Trendy 5/2011, 4/2012, 4/2013

Pozn.: Názor na napětí mezi Čechy a cizinci nebyl v roce 2011 zkoumán.

Celkově lze konstatovat, že vnímání napětí mezi sociálními skupinami je poměrně univerzální, tedy neliší se zásadně, jak ho registrují lidé patřící k různým skupinám populace. Jisté rozdíly v míře jeho vnímání v závislosti na sociodemografických, socioekonomických a socioprofesionálních charakteristikách respondentů nicméně výzkum zjistil. Rozpory mezi

bohatými a chudými uvádějí lidé tím častěji, čím je subjektivně posuzovaná materiální situace jejich domácnosti horší. Rozhodně však neplatí, že by mezi lidmi dobře materiálně zajištěnými většina silné napětí mezi bohatými a chudými neviděla – i mezi nimi je tento názor v převaze.

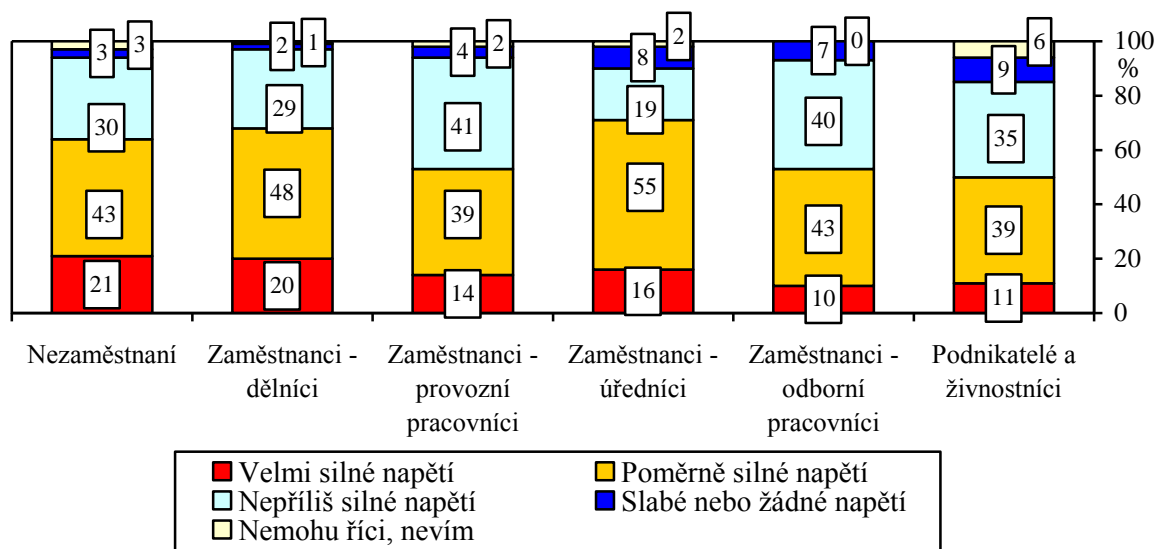
Vnímání napětí mezi bohatými a chudými Podle materiálního zajištění domácnosti

Pramen: STEM, Trendy 4/2013, 1009 respondentů starších 18 let

Názor na existenci napětí mezi vedením a zaměstnanci se příliš neliší mezi řadovými pracovníky a pracovníky, kteří mají podřízené, dělítkem není ani zaměstnání v soukromém nebo veřejném sektoru. Výrazněji se však názorové rozdíly projevují mezi různými socioprofesionálními skupinami. Pohled na následující graf dokládá, že nejostřeji tento rozpor vnímají nezaměstnaní, pracovníci v dělnických profesích a úředníci. Ovšem i mezi odbornými a provozními pracovníky, stejně jako podnikateli a živnostníky minimálně polovina silné napětí registruje.

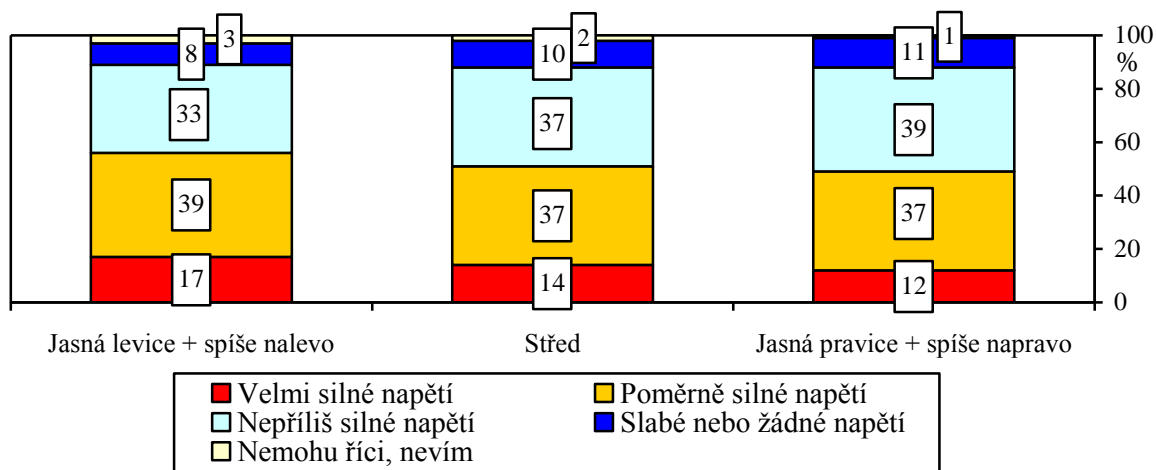
Vnímání napětí mezi vedením a zaměstnanci Podle sociálních skupin a socioprofesionního zařazení

Pramen: STEM, Trendy 4/2013, 1009 respondentů starších 18 let
(Pozn.: V grafu neuvádíme odpovědi ekonomicky neaktivních.)

Zatímco v loňském roce výsledky svědčily o tom, že pro vnímání rozporů mezi lidmi s různými politickými názory není určující ani tak dimenze levice-pravice jako vzdálenost od „extrémů“ (lidé, kteří se zařazovali jednoznačně nalevo nebo napravo, uváděli velmi silné napětí častěji než ti, kteří se řadili blíže ke středu), letos se naznačuje, že odleva doprava se vnímání napětí nepatrně oslabuje.

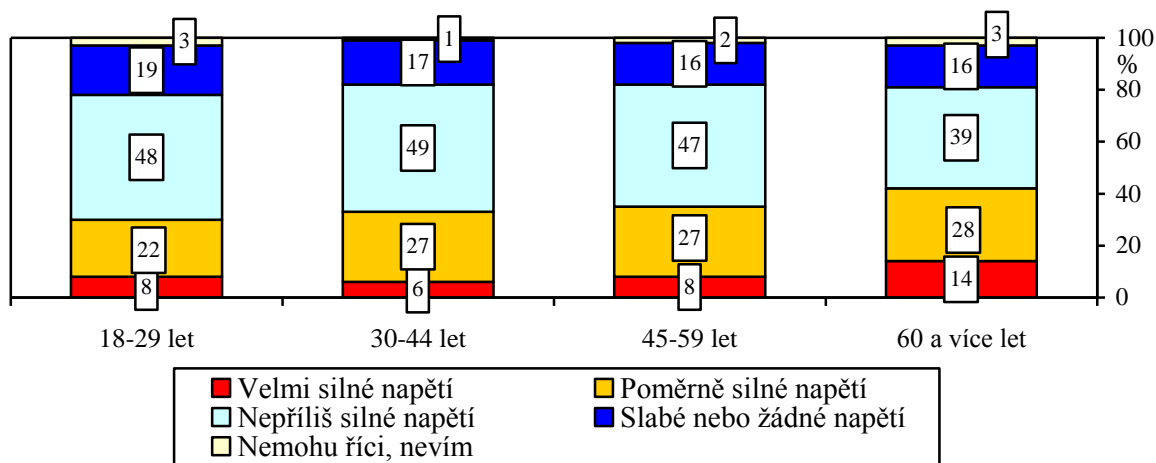
Vnímání napětí mezi lidmi s různými politickými názory Podle politické orientace

Pramen: STEM, Trendy 4/2013, 1009 respondentů starších 18 let

Napětí mezi mladými a starými lidmi vnímají poněkud častěji lidé starší, ve věku od 60 let – přes 40 % z nich ho vidí jako silné. Mladší věkové skupiny ho takto vnímají poněkud méně často.

Vnímání napětí mezi mladými a starými lidmi Podle věkových skupin

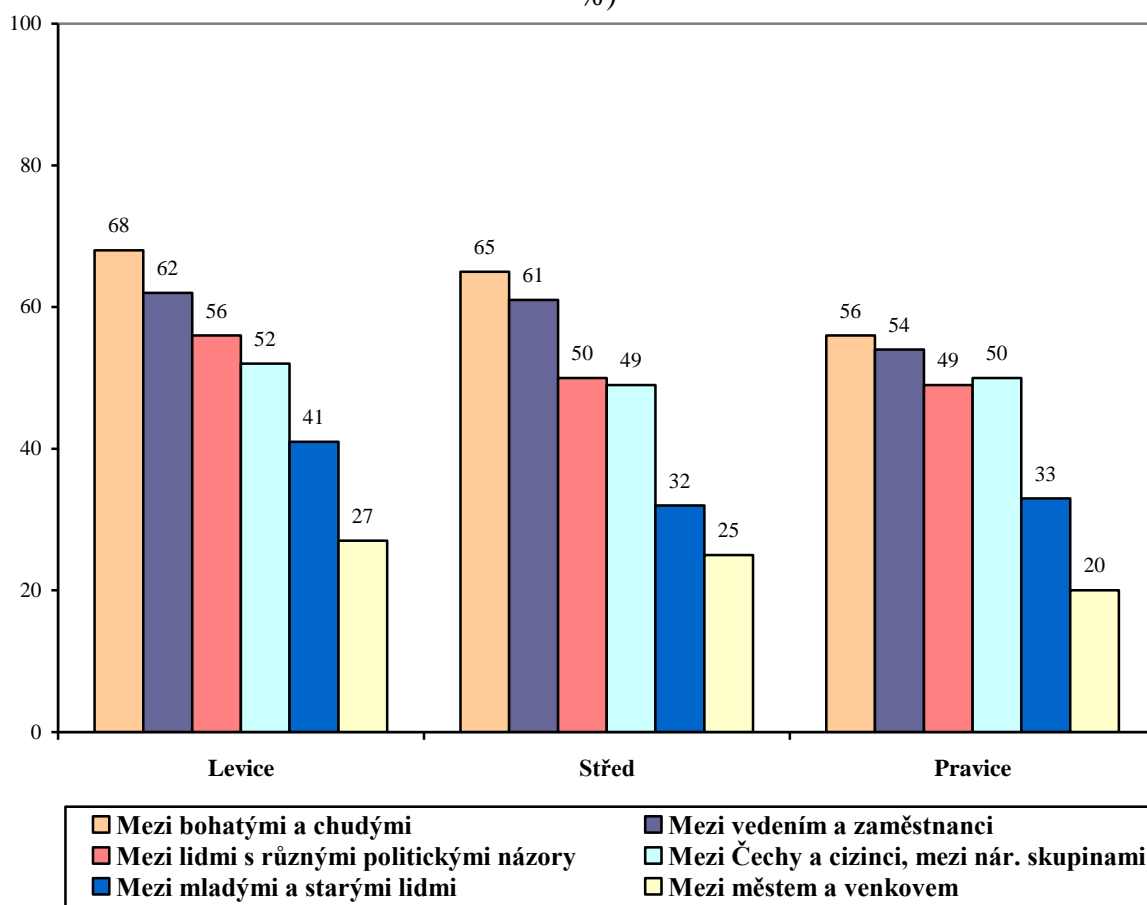

Pramen: STEM, Trendy 4/2013, 1009 respondentů starších 18 let

Vnímání napětí mezi městem a venkovem není závislé na velikosti místa bydliště respondentů – pociťují ho přibližně stejně často lidé z vesnic, z malých i z velkých měst.

Poměrně univerzálním diferenciačním kritériem percepcie sociálních rozporů v české společnosti je politická orientace. Potvrzuje se, že zejména napětí mezi bohatými a chudými nemá jen ekonomický rozměr, ale i politický. Ačkoli toto napětí častěji vnímají levicově orientovaní lidé, je zřejmé, že i mezi lidmi řadícími se politicky doprava si více než polovina myslí, že toto napětí je v naší společnosti silné. Politická orientace respondenta se však alespoň částečně uplatňuje i ve vnímání ostatních rozporů.

Vnímání napětí mezi sociálními skupinami
 (podle politické orientace,
 uvedeny jsou součty odpovědí "velmi silné" a "poměrně silné napětí" v
 %)

Pramen: STEM, Trendy 4/2013, 1009 respondentů starších 18 let